

Dzīves vide
Ziemeļvidzemē —
mūsu kopējā

telpa

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Liesmas pielikums Nr. 14

AGNESE ŠUSTE, Latvijas Universitātes lektore, Kocēnu pamatskolā vada matemātikas nodarbību Rubenes pamatskolas, Kocēnu pamatskolas un Jura Neikena Dikļu pamatskolas skolēniem. Šodien Agnese Šuste un jaunie matemātiķi sadarbosies Rubenes pamatskolā. A. Šuste iepazinusi daudz Latvijas skolu bērnus, par Kocēnu novada gaišajiem prātiem matemātikā viņa saka: forši bērni! Pozitīvi, aktīvi, sadarbībai atvērti, kas ne visur tā ir. Jāņa Ligata foto

Projekts maina vidi, ieinteresē par valodām

Maija Mežaka

Ar novada pašvaldības atbalstu Kocēnu pamatskolā un Rubenes pamatskolā turpinās Valsts izglītības satura centra īstenotais Eiropas Sociālā fonda projekts «Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai». Projekta norises laiks — divi gadi. Tā galvenais mērķis ir attīstīt bērnu, vai tas ir skolēns, kuram ir kādas mācīšanās grūtības, vai bērns, kurš, kaut tikai nedaudz pacenšoties, varētu uzlabot savu zināšanu līmeni, vai jau zināmus panākumus ieguvušais, lai spertu soli tālāk.

Atslēgas vārds — sadarbība

Decembrī «Liesma» iepazīstināja ar Rubenes pamatskolas pasākumiem STEM jomas pilnveidošanā, sadarbojoties ar biedrības «Tehniskās izglītības un jaunrades skola» skolotāju Dāvi Kundziņu no Rīgas un lielāku uzmanību veltot robotu būvēšanai. Iegūtās iemaņas bērniem neapšaubāmi noderēs, lai veiksmīgāk sadarbotos komandā un pāros, attīstītu prāta spējas, programmētu savu robotu un uz būvētu to, lai sekmīgi konkurētu jau starptautiskās robotikas sacensībās u.c. pasākumos.

Kocēnu pamatskolas direktors Dainis Trēziņš atgādina, ka projekts nodrošina arī speciālista atbalstu

audzēkņiem ar mācīšanās grūtībām, un šajā jomā abās skolās ar bērniem un pedagogiem sadarbojas Dace Valģe.

Matemātiķu ceturtdienas un valodu piektdienas

D A I N I S

TRĒZIŅŠ: «Pozitīvs un liels ieguvums ir tas, ka projekts paver iespējas daudzām aktivitātēm dažādās jomās. Mums, piemēram, ir sadarbība ar Rīgas Dabas zinību skolu, ar Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti, ar ZAAO poligonu Daibe, kur topošajā modernajā dabas skolā URDA mūsu skolēniem būs lieliska iespēja padziļināti apgūt dabas zinības, nodomos ir arī Rīgas, Pērnavas ar zinātni saistīti centri, AHHA Tartu, Lodes ķieģeļu ražotne u.c.

Domājot par jauno mācību saturu un ieviešot kompetencēs balstītu izglītību, STEM jomā (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) īpaša uzmanība tiks un jau tiek veltīta jaunām metodēm, skolēnu spriestspējas novērtējumam. Matemātiķu ceturtdienas būs piecu nodarbību cikls pārmaiņus vienā un otrā skolā — šodien mūsējie un Dikļu skolēni (pagājušonedēļ gan bija tikai viens) dar-

bosies Rubenes pamatskolā. Jūtams, ka interese pieaug, atsauksmes pēc pirmās reizes bija ļoti pozitīvas, un ar nepacietību tiek gaidītas nākamās reizes, pieļauju, ka šajās nodarbībās piedalīsies ap 15 — 20 piekto līdz devīto klašu skolēni. Noslēgumā ir mērķis kuplā pulkā piedalīties un, protams, gūt panākumus atklātajā valsts matemātikas olimpiādē.

Abas skolas projektā darbojas arī atšķirīgi — Rubenes skolā tas vairāk vērst eksaktajā virzienā, Kocēnos — uz valodām. Divus gadus sadarbosimies ar uzņēmumu Valodu mape Valmierā, kas piektdienās interesentiem nodrošina vācu valodas un norvēģu valodas nodarbības, kuras vada Sarmīte Jenerte un Vineta Vintere. Šo īpašo interesi bērni argumentē, ka caur valodu vēlas iepazīt Norvēģiju, skandināvu valstis. Līdzīgi ir arī ar vācu valodas izvēli.»

Dzīves vieta vai skola neietekmē izcilību veidošanos

Rubenes pamatskolas direktora vietniece izglītības jomā Laura Liliēntāle pēc pirmās Matemātiķu skolas secina, ka bērniem jaunā iespēja ļoti patikusi. Jo notika citā skolā, neierastā vidē, brīvā atmosfērā: «Skolotāja ļoti daudz jautāja bērniem, netieši uzvedinot viņus uz pareizajām atbildēm. Lika skolēniem pašiem domāt, kā to paredz jaunā mācīšanās pieeja. Esmu jau dzirdējusi, ka arī nākamgad skolēni

RUBENES PAMATSKOLAS skolēni ir gatavi jaunam izaicinājumam. No kreisās: 5. klases skolēni Kristaps Eglītis un Madlēna Rozīte un 7. klases skolēni Kristaps Trēziņš un Kristaps Ādamsons un viņu skolotāja Ķina Adamsone ir gatavi jaunam izaicinājumam. Lauras Liliēntāles foto

labprāt vēlētos izmantot šo iespēju, jo atzinīgi novērtē, ka tā ir izdevība komunicēt ar citu skolu vienauzdzēm, arī nedaudz salīdzināt savas zināšanas. Valmieras pilsētas un starpnovadu matemātikas olimpiāde notiks jau februāra vidū, un Matemātikas skola, kuras nodarbības beigsies 8. februārī, ir labs stimuls tai pārliecinošāk sagatavoties. Tāpat abu skolu talantīgajiem bērniem šajā projektā paredzēts robotikas sacensību apmeklējums, STEM eksperimentu festivāls Rubenes pamatskolā, dalība jau pieminētajā atklātajā olimpiādē matemātikā Rīgā, kā arī Rīgas Dabaszinību skolas speciālistu vadītas nodarbības un Latvijas Universitātes Dabaszinību akadēmiskā centra apmeklējums.»

Rubenes pamatskolas direktors Ivars Ādamsons ne mirkli nepieļauj domu, ka lauku skolu skolēni olimpiādēs ir mazāk konkurētspējīgi. «Skolas un dzīves vietas atrašanās nav būtiska. Svarīgākais, kā tu strādā un ej uz mērķi. Atklāti runājot, mēs jau sen esam pārsliemojuši šo ne visai glaimojošo attieksmi pret lauku skolām un pieņemam, ka varbūt kādam ir mazvērtības komplekss vai viņš isti nav sevi atradis, tāpēc izplata šādus uzskatus. Latvijas Universitātes pasniedzēja Agnese Šuste, strādājot ar mūsu bērniem, piedāvāja citādākas darba metodes un citādāku skatu uz matemātiku un nemanot radīja skolēnos stimulu vairāk darboties ar pasniedzēju, atrisināt uzdevumu citādāk, mazliet varbūt uzkurinot arī sacensību garu, kas nevienam nenāk par sliktu,» direktors uzsver, ka bērna attīstībā milzīga nozīme ir kā skolotāju, tā ģimenes līdzinteresei, un kā lielisku piemēru min Rubenes skolas absolventi, tagad Valmieras Valsts ģimnāzijas skolnieci Anniju Karitoni, kura vispirms jau pati bija gatava strādāt un ieguldīt pūles savā izglītībā, nebaidoties grūtību vai neizdošanos, un ir prieks dzirdēt, ka, izturējusi lielo konkurenci LTV1 spēlē «Gudrs, vēl gudrāks», Annija 16. februārī piedalīsies raidījuma finālspēlē, kas ir vēl viens pakāpiens augstāk, jo pirmo pieredzi šajā

laimes spēlē Annija ieguva kā Rubenes skolas 8. klases skolniece.

Svešvalodas atver pasauli

Sanda Deisone un Vineta Vintere pirms daudziem gadiem bija pirmās mūsdienu latvietes, kas ne tikai runāja norvēģiski, bet arī *saindēja* desmitiem jaunu cilvēku ar tolaik tālo un nepazīstamo ziemeļu zemi. Loģiski, ka Kocēnu pamatskolai, izvēloties saviem audzēkņiem piedāvāt papildspējas apgūt valodas, nebija daudz jālauza galva, kur ņemt norvēģu valodas pasniedzēju, jo tepat Kocēnos taču ir savējā — Vineta.

VINETA VINTERE: «Jā, piektdienās nu esmu stundā savā skolā. Nodarbībā piedalās padsmīt bērni, pamatā 4. un 5. klases skolēni, ir arī vecāki, par kuriem nezinu, cik turpinās, jo vecuma atšķirība, arī uztveres ātrums ir dažādi. Jaunākie, protams, grib visu tvert vairāk caur izklaidi, rotaļu, kas nav slikti, jo atbilst šo bērnu vecumam. Bērni ir dažādi motivēti attieksmē uz norvēģu valodu, kādam brālēns, citam ģimenes loceklis ir Norvēģijā, un viņi telefonā rāda, ka jau ir iemācījušies dažādas frāzes, vēl kādam ir motivācija varbūt aizbraukt ciemos un tad spēt nedaudz pateikt norvēģu valodā vai arī runāt tā, lai mamma mājās nesaprot... Rotaļas elementi jaunas valodas apguvē nav slikti, jo šajā vecumā var ielikt labu pamatu: valoda — tas ir interesanti! Un, ja viņiem patīks, tas kļūs par labu motivāciju nākotnē mācīties arī citas valodas. Jo skaidrs, ka mēs nākotnē tāpat bez trim četrām svešvalodām neiztiksim. Patīkamākais, ka viņi veras vajā jebkam jaunajam, jebkurai valodai. Toties man šis piektdienas ir īsts izaicinājums! Tāds izmēģinājuma variants, jo man ir pieredze strādāt ar pieaugušajiem, bet te patiesībā pilnīgi cita metodika jādomā un jāizmanto. Darboties projektā piekritu, vairāk lokālpatriotisma vadīta, jo Kocēnu skola ir mana skola, — kāpēc ne, jo tas ir tāds dabisks dzīves riņķis — to, ko esi vienreiz saņēmis, dod tālāk.»

Dzīves vide
Ziemeļvidzemē —
mūsu kopējā

telpa

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

«Esam kā viena liela ģimene»

Valentīna Brūniņa

15. maijā biedrības REACH struktūrvienība — Kristīgais senioru nams «Zilaiskalns» — svinēs divu gadu jubileju.

Kā biedrībai šajā līdz šim nepieredzētājā jomā gājis, jautāju biedrības valdes priekšsēdētājam VITĀLIJAM PRIHODJKO.

Vitālijs: — Divi gadi paskrējuši ļoti ātri — gan dienu, gan nakti domājot, kā uzlabot darbu. Protams, arī mums ir gan savi plusi, gan minusi, un ir jāanalizē situācija.

Viena no problēmām, ar kuru jāsaskaras, ir atrast godprātīgus darbiniekus. Vēlamies, lai katrs savus pienākumus veiktu kvalitatīvi. Tas attiecas arī uz apkopējām, kurām būtu jāiztira visi kaktiņi, bet tā nenotiek. Daudz pieraduši tikai pelnīt naudu, bet mēs vēlamies, lai katrs darbs tiktu veikts no sirds, godprātīgi. Arī paši cenšamies, lai mūsu klienti saņemtu pietiekami labu aprūpi, lai dzīvotu labā gaisotnē.

Jā, šī mums ir jauna joma, tāpēc bija jāmācās, un tagad jau zināma pieredze ir gūta. Cenšamies klientiem sniegt arvien kvalitatīvākus pakalpojumus, un arī viņi kļūst arvien prasīgāki. Bet lielākā daļa mūsu sniegtos pakalpojumus novērtē ļoti augstu. Dažs pat pateicībā skūpstas rokas, cits teic, ka nokļuvis paradīzē.

Kas aizvadītajā darbības laikā paveikts senioru nama attīstības ziņā?

Esam labiekārtojuši nama apkārtni. Apzāļojumi, nopirkuši un uzstādījuši soliņus, lai klientiem būtu nodrošināti iespējamie komforta apstākļi, uzlabojām nojūmīti, kur paslēpties no saules stariem. Esam apzinājuši viņu vajadzības, piemēram, vērtējām, kādi mūsu rīkotie pasākumi cilvēkiem patīk, ar ko viņi vēlas vai nevēlas nodarboties. Piemēram, bijām paņēmuši zemi dārziņam, domājām, ka būs interese to kopt, bet šī ideja izgāzās, jo izrādījās, ka klienti labāk izvēlas atpūsties. Gulta un televizors daudziem ir kā magnēts. Tāpēc jādodomā, kā viņus stimulēt dzīvot aktīvāk. Ņemām seniorus līdzī uz mežu, kopīgi lasījām sēnes, ogas pašu galdam. Pēc atgriešanās viņi to visu pārļasi. Pašu salasītās sēnes un ogas esam sasaldējuši un tagad šīs veselīgās dabas veltes ēdam. Gan sev, gan viņiem galdā liekam vienu un to pašu. Pārējos produktus iepērkam. Būtiski pieņem, ka mums ir veģetārā virtuve. Sākumā cilvēki par to bija pārsteigti, domāja, ka būs grūti iztikt bez gaļas, bet tuviniekiem atļauts gaļu atvest — klientiem ir virtuvīte, ledusskapis.

Pastāstiet, lūdzu, ar ko

klientiem ir iespēja nodarboties?

Pansionāta direktore SARMĪTE IVETA LAUBERTE:

— Tā kā esam kristīgais pensionāts, katru sestdienu notiek dievkalpojumi, uz kuriem mūsu klientus aicinām, lai viņi arī garīgi stiprinātos. Redzam, ka tas tiešām ir vajadzīgs, jo nav viegli būt projām no mājām, kur viņi dzīvojuši ilgus gadus, atnākt svešā vietā un vidē, pie svešiem cilvēkiem. Mācītājs emeritus Viktors Geide no Valmieras mūs papildus apmeklē arī otrdienās un ceturtdienās, apstaigā istabiņas, parunājas ar cilvēkiem.

Reizi mēnesī notiek rokdarbu darbnīca, kuru vada brīvprātīgā Elizabete Freimane no Rīgas. Klienti strādā ar papīru, dziju un citiem materiāliem, veidojam glezniņas, darinām apsveikumu kartītes, ar kurām savukārt apdāvinām cits citu jubilejās, svētkos, sveicam ciemiņus. Vienīgi varētu aicināt — ja kādam mājās ir nelietotas puzzles no izmērā lielākām sastāvdaļām, mēs labprāt pieņemtu.

Divas reizes nedēļā pie mums brauc friziere Liene no Limbažiem, arī viņa ir brīvprātīgā. Satikšanās ar Lienīti dod stiprinājumu, jo tā ir sava veida terapija — ne tikai tiek veidota frizūra, bet raisās arī sarunas, iepriecinot ar labu vārdu un smaidu.

Reizi nedēļā piektdienās sanāk grāmatu klubīnš, pašlaik lasām Korija ten Būma grāmatu «Pātvērumi», kurā apkopoti dažādi stāsti no dzīves. Klientiem grāmata tiek lasīta priekšā, pēc tam viņi dzirdēto pārrunā, dalās pārdomās.

Protams, notiek arī dažādi koncerti. Pēdējā laikā pat divas reizes mēnesī pie mums braukuši viesi gan no Rīgas, gan Valmieras un Cēsīm. Ļoti jauks pasākums izdevās 31. decembrī, kad kopīgi pavadījām veco gadu kopā ar Raušu ģimenīti no Cēsīm, kuri mūs priecēja ar dziesmām, mūziku, līdzdarbojāmies, muzicējot ar zvaniem. Šis pasākums tāpat noritēja uz brīvprātības principiem.

Vasarā braucam ekskursijās. Pagājušajā gadā apgūvām dažādas tuvākās vietas, apmeklējām kristīga rakstura koncertu-izrādi Valmierā «Daniela noslēpumi». Aukstajā laikā izbraucam mazāk, bet aicinām doties pastaigās tepat pa Zilākalna pagastu. Ir klienti, kuri iziet vieni, citiem ir kāds pavadoņs, mūsu darbinieks. Tiesa, vēlēšanos iziet ārpus nama pašlaik izsaka nedaudzi.

Priecē brīvprātīgie, kas pie mums brauc no Rīgas. Piemēram, Mārīte te ciemojas katru mēnesi, izstaigā istabiņas, parunājas ar cilvēkiem, aicina pastaigā, palīdz ēdamzālē. Reizēm viņa paņem līdzī vēl kādu brīv-

prātīgo no draudzes.

Vasarā pie mums pabija jauniešu grupa no Daugavpils, viņi bija senioru namā apmetušies vairākas dienas. Aktīvi kalpoja — veda pastaigā cilvēkus ratiņkrēslos, runājās, palīdzēja ēdamzālē un citos darbos. Informācija, ka mums vajadzīga palīdzība, draudzēs bieži iet no mutes mutē, esam nodevuši informāciju arī LKR. Arī paši aicinām brīvprātīgos, jo darbinieki ir ļoti noslogoti, katram savi pienākumi, ne vienmēr ir laiks ar cilvēkiem parunāties, bet viņi pēc tā ļoti alkst.

Vasarā organizējam sporta spēles. Šogad mēģināsim pie sevis uzaicināt kādu citu pensionātu, lai sportotu kopīgi. Organizējam arī sava veida «piknikus», jubileju svinēšanu brīvā dabā.

Cik iemītnieku namā pašlaik dzīvo?

2016. gada augustā sākām ar vienu klientu, gada nogalē pie mums dzīvoja jau padesmit cilvēki, pagājušajā gadā skaits ievērojami pieauga, un pašlaik pakalpojumus sniedzam jau 30 klientiem. Jaunākajai iemītniecei ir 98 gadi. Pamatā tie ir pastāvīgie klienti, bet trīs cilvēki te pašlaik apmetušies īslaicīgi — ir arī šāds pakalpojums. Piemēram, ja tuvinieki vēlas aizbraukt atvaļinājumā vai ciemos, viņi savus seniorus var atstāt pie mums. Ir arī tā, ka cilvēki, kuri te padzīvojuši neilgu laiku, sadraudzējas ar citiem iemītniekiem un turpina ar viņiem sazināties, jau atrodoties savās mājās. Bija tāds gadījums, kad viena māmuļa pensionātā iestājās pastāvīgi. Sarunu rezultātā sapratām, ka viņa uz pensionātu atnākusi, jo viņai bijis konflikts ar meitu. Laika gaitā sieviņa saprata, ka tieši viņa bijusi vainīga pie konflikta, un izvēlējās doties mājās. Tāpat laiks pie mums bija vajadzīgs, lai pārdomātu, izvērtētu kļūdas. Šo pakalpojumu praktizējam arī, ja cilvēks nav pārliecināts, vai viņam te būs labi. Tā ir iespēja padzīvot nedēļu, mēnesi, un vairums pēc tam tomēr izšķiras te palikt pastāvīgi.

Pavisam varam pieņemt 34 klientus.

Man patīk te strādāt, jo esam mazs pensionāts. Gandrīz katru dienu satiekam cits citu, var apvaicāties, kādas kuram vēlmes un vajadzības. Esam kā viena liela ģimene.

Cenšamies visus vest uz ēdamzāli, parasti nepraktizējam ēdināšanu istabiņās, jo ēdamzālē ir laba iespēja savstarpēji komunicēt, radot lielāku kopības sajūtu. Ēdamzālē ir arī televizors — pēc ēšanas klienti var tūlīt nedoties uz istabiņām un paskatīties kādas pārraides, koncertus, filmas.

Vai ir bijuši arī gadījumi,

EKSKURSIJĀ.

SPORTA SPĒLĒS.

kad divvietīgajā istabiņā cilvēki nespēj sadzīvot?

Vitālijs: — Ir gadījies. Piemēram, vienai no iemītniecēm istabiņā ir personiskais televizors un viņa skatījās, ko pati gribēja. Radās konflikts, domājām, ka iemītnieces būs jāizšķir. Tomēr aprunājāmies ar kundzēm, teicām, ka ticīgiem cilvēkiem nav labi turēt akmeni uz sirds, ka varbūt tomēr ir iespēja samierināties. Šī saruna nāca par labu, iemītnieces salaba. Sikumu dēļ taču nav vērts uz otru cilvēku dusmoties, ir jāmaina savs iekšējais stāvoklis, lai te varētu dzīvot kā viena ģimene. Klienti ir ļoti dažādi. Viens sākumā bija ļoti saspringts, ne ar vienu nesarunājās, reizēm pat ēst nenāca, bet, kad sajuta labvēlīgu attieksmi un cieņu pret viņu un citiem iemītniekiem, *atkusa*. Pagājušajā gadā pie mums uz īslaicīgu aprūpi ieradās kāds rupjš vīrietis, pat negribējām viņu uzņemt. Pēc laika viņš atgriezās, teica, esot arī citus pensionātus redzējis un tomēr gribot pie mums. Tagad ir smaidīgs un kluss kā eņģelītis, cilvēks ir pilnībā mainījies. Patīkami, ka cilvēki šeit kļūst labsirdīgāki, nav tik sasaistīti, dusmīgi.

Vai par politiku klienti ne-strīdas?

Par politiskiem jautājumiem nerunājam — ne krievi, ne latvieši. Sazināties dažādās valodās un jūtamies kā vienota ģimene. Ar politiku lai nodarbojas politiķi.

Kā cilvēki par jums uzzina?

Sarmīte: — Informācija izpla-

RADOŠAJĀ DARBNĪCĀ ar Kristīni. Foto no pensionāta arhīva

tās no mutes mutē. Klienti par pensionātu pastāsta saviem draugiem, ģimenēm, tie to nodod tālāk. Esam pastāvīgi klienti Vidzemes slimnīcā — apmeklējam ārstu konsultācijas, dodamies pie speciālistiem, pa laikam kādam stacionārā jāpaliek, arī tā informācija tiek nodota tālāk, par pensionātu uzzina sociālie darbinieki. Mums ir *facebook* profils, kurā ievietojam ziņas par savām aktivitātēm, top arī mājaslapa. Sadarbojamies ar Kocēnu, Beverīnas, Burtņieku, Saulkrastu novada, Cēsu, Rīgas pašvaldību.

Cik darbinieku pašlaik strādā pensionātā?

Nodarbinām 15 cilvēkus.